

מקורות לעיון במס' כתובות: פרק מי שהי' נשוי ופרק הנושא

דף כד

אייר תשע"ה

מ. זילברמן

(צד:) **כתיבת גט בר"ח.** איתא בגמ' הנהו תרי שטרי דאתו לקמיה דרב יוסף חד הוה כתוב בחמשא בניסן וחד הוה כתוב ביה בניסן סתמא אוקמיה רב יוסף לההוא דחמשא בניסן בנכסים. א"ל אידך ואנא אפסיד. א"ל את ידך על התחתונה אימא בר כ"ט בניסן את א"ל ונכתוב לי מר טירפא מאייר ואילך א"ל יכלי למימר לך את בר חד בניסן את וכו', ע"כ. וכתב המרדכי (סי' רמ"ה), "יש מדקדקין מדלא קאמר בר [ל'] בניסן את ש"מ דיום ל' נמנה לחדש אייר דניסן לעולם מלא [ועוד] דקדק הר"ם מדקאמר הכא ולכתוב ליה טירפא מאייר ואילך משמע מכי שלים כ"ט בניסן דלאחר הוא נמנה לאייר ולמועדים דוקא מנינן מיום שני וראב"ן פ"י כן אבל ראב"ה כתב במשפטי הכתובה וז"ל אם ב' ימים ראש חדש יום ו' ושבת וכנסה ביום ששי י"א לכתוב ביום ששי בשלשים לחודש פלוני שעבר וי"א ביום עיבור לחדש פלוני שעבר ואית דכתבי ראש חדש סתם והורגלו למנות לשטרות מיום שני."

ולהלכה פסק בשו"ע (אה"ע סי' קכ"ו ס"ו) שביום א' של ר"ח יש לכתוב "ביום שלשים לחדש (בטור ובח"מ ס"ק י"ז כתבו דיש לכתוב לירח וכך נוהגין) ניסן שהוא ראש חדש אייר". ובב"י הביא בשם הר' פרץ למנוע מלכתוב גיטין באותו היום כדי שלא להכניס ראשנו לספק באיך לכתוב היום, אך סיים הב"י, "וחומר איתירה היא וראיתי נוהגים שלא לחוש לה". וברמ"א כתב, "וי"א שאין ליתן גט בשום ר"ח וטוב לחוש לזה אם לא במקום שיש חשש לעיגון". [ולענין כתיבת גט ביום א' לחדש כתב המחבר (ס"ד) לכתוב "ביום ראשון לירח פחוני" והרמ"א כתב לכתוב "באחד לירח פלוני". והביא הרמ"א שם דיש מנמעין לכתוב גט בר"ח]. ושמעתי בשם הגרי"א הענקין זצ"ל שבאמריקא הכל חשיב כשעת הדחק ומנהגנו לכתוב גיטין בר"ח בלי לעשות חשבונות. [וכמו שבאמריקא כותבין גיטין בע"ש ובחדש אייר אף דבסדר הגט כתוב שיש לימנע מזה.]

(קג:) **אבידה לדעת בהיתר.** איתא בגמ' (בתיאור יום שמת בו רבי), ההוא כובס כל יומא הוה אתי קמיה ההוא יומא לא אתא כיון דשמע הכי סליק לאיגרא ונפל לארעא ומית יצתה בת קול ואמרה אף ההוא כובס מזומן הוא לחיי העולם הבא, ע"כ. וקשה, דמפשטות הגמ' נראה שאיבד את עצמו לדעת ומ"מ ה"ל מזומן לחיי עולם הבא, וזה נגד הגמ' בב"ק (צא:) על פי הפסוק שופך דם האדם וכו'. [ועי' רמב"ם פ"ב רוצח ה"ב שכתב, "אבל השוכר הורג להרוג את חבירו, או ששלח עבדיו והרגוהו, או שכפת חבירו והניחו לפני הארי וכיוצא בו והרגתו החיה, וכן ההורג את עצמו, כל אחד מאלו שופך דמים הוא ועון הריגה בידו וחייב מיתה לשמים ואין בהן מיתת בית דין". ובתירוץ מה שמקשים על הרמב"ם דאיך יתכן חיוב מיתה בידי שמים בהורג את עצמו כתב הכלי חמדה (נח אות ג') דחיוב מיתה בידי שמים היינו מיתת הנפש, וזה המקור להא דהמאבד את עצמו לדעת אין לו חלק לעולם הבא.]

ועל' בשטמ"ק שהביא בשם הר"ר קלונימוס, "והשתא ניחא שהרג הכובס את עצמו מדעת משום דחילל שבת ולא נתעסק בהספידו ולהכי סליק לאיגרא ונפל לאגמא ומית דהיינו סקילה כדין המחלל שבת". ועל דרך זה הביא פרדס יוסף על התורה (פרשת נח ט,ה) בשם המהרי"ט בשם ירושלמי דהכובס חילל שבת ויצאה בת קול שאיכד עולם הבא שלו ואז הפיל עצמו למיתה ונרצה לו. דמשמע דמותר לאכד עצמו לדעת לשם כפרת עוונות. [ועוד הביא שם בשם ספר בנין יחזקאל דנפל שלא במתכוון, וכדברי הגמ' (כתובות ל:)] דאף בזה"ז דין ארבע מיתות לא בטלו ומי שנתחייב סקילה נופל מן הגג.]

ועל' בשו"ת שאלת יעב"ץ (ח"א סי' מ"ג) לענין אשה ההרה לזנונים אם מותר להפיל העובר. וכתב דאם נשואה היא "קרוב בעיני להתירה" דבת קטלא היא מן התורה ואף דד' מיתות בטלו דין ד' מיתות לא בטלו, והרי אילו היינו ממיתים אותה היינו ממילא ממיתים גם את פרי בטנה, והיא לא היתה נענשת אילו היתה מאבדת עת עצמה לדעת. ועל' בשו"ת חת"ס (יו"ד סי' שכ"ו).

ולענין מאבד עצמו לדעת בשעת השמד עי' תוס' ע"ז (יח. ד"ה ואל יחבל), תוס' גיטין (נז: ד"ה קפצו), דעת זקנים (נח ט,ה), בדק הבית (יו"ד סי' קנז) בשם אורחות חיים, ור' ירוחם (ני"ח ח"ג קס"ה ע"ד).

עיקר תוס' פרק מי שהי' פרק אלמנה ניזונת וריש פרק הנושא את האשה

(צ. ש"מ	(צח:) אמר רב פפא
(צא.) וכי תימא	(צט.) א"ה
(צא:) כך, דזבנה	(צט:) ה"ג, פיחת
(צב.) ופייסיה, אי פיקח, ראובן	(ק.) רבא, ובוררין עד והא דאמר
(צב:) דינא עד ומייתי רבי ראי'	(ק:) ולא בלאות
(צג.) עד שלא, ומאימת	(קא.) כללו, ובהפרת
(צג:) הותירו, מי שהי'	(קא:) והיא, דאמר
(צד.) שני. לימא	(קב.) חייב, לברור, אי הכי, אמאי,
(צד:) כתב, אמיה	כתנאי, אליבא
(צה.) וכי כתבה, כתבה, התם	(קב:) ניתנו, הב"ע קמא, ת"ש, אימא
(צה:) ומוקמינן, וכן, ואין	(קג:) מזומן, אותו
(צו.) ת"ש, אלמנה	(קד.) ומנח, לא
(צו:) נכסי, ור' יוסי	
(צז.) זבין	
(צז:) אלמנה, לאתויי, בבתוליה, בתולה	
(צח.) מוכרת, דאמרי, אלמנה	